

Анатомія: історія розвитку

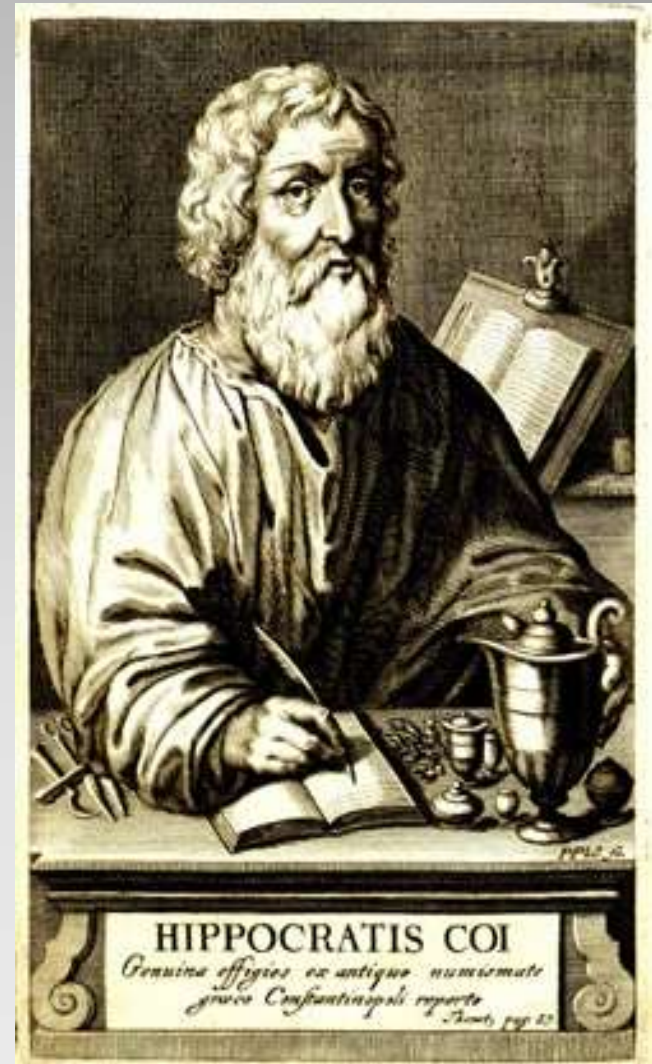
Анатомія людини — розділ анатомії, що вивчає органи та системи органів людського тіла.

Перші згадки про будову людського тіла зустрічаються в Стародавньому Єгипті. У XIX столітті до н.е. єгипетський лікар Імхотеп описав деякі органи та їх функції, зокрема головний мозок, діяльність серця, поширення крові по судинах. У старокитайській книзі "Нейцзин" (XI-VII ст. до н. е.) згадуються серце, печінка, легені та інші органи тіла людини. В індійській книзі "Аюрведа" ("Знання життя", IX ст. до н.е.) міститься великий обсяг анатомічних даних про м'язи, нерви, типи статури і темпераменту, головного і спинного мозку.

Одним із перших дослідників у Стародавній Греції був Алкмеон Кротонський, який розтинав трупи тварин з науковою метою. Великим вченим того періоду був грецький лікар-філософ і реформатор античної медицини **Гіппократ**.

Учений створив “рідинну” теорію, за якою до складу організму людини у відповідних пропорціях входять різні рідини (кров, жовч, слиз і чорна жовч). Згідно з теорією Гіппократа, конституція і темперамент людини (холерик, сангвінік, флегматик і меланхолік) визначаються різними співвідношеннями цих рідин.

Грецький філософ **Арістотель** (384 – 322 рр. до н. е.) визнавав наявність душі, вважав, що вона складає одне ціле з тілом і вмирає разом з ним. Арістотель вважається засновником порівняльної анатомії та ембріології, оскільки вивчав анатомію тіла тварин та їх зародків.

Гален (130 –201 рр. н. е.) ознаменував початок нашої ери з'явою важливих медичних праць - “Анатомічні дослідження”, “Про призначення частин тіла” та ін. Клавдій Гален – видатний лікар, біолог, анатом і фізіолог свого часу, за його працями навчались медичні фахівці протягом наступних 14 віків.

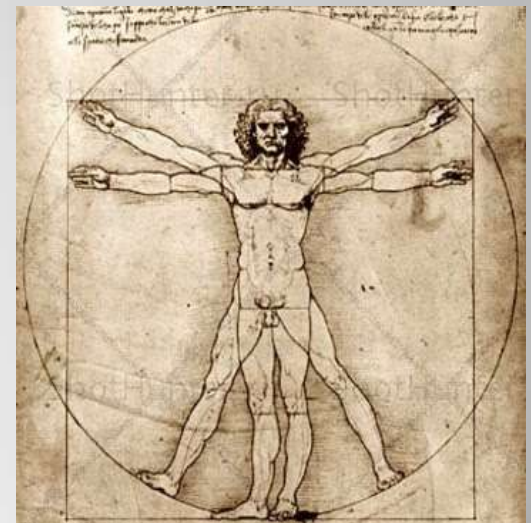

Великий внесок у медичну науку вніс видатний лікар і філософ (Авіценна) **Абу Алі Ібн-Сина**, який написав “Канон медицини” – збірник науково-медичних добірок того часу. Це були медичні твори, за якими вчилися лікарі Сходу і Заходу до XVII ст. включно.

В епоху Відродження були закладені підвалини нової анатомії. Це пов’язано з іменами Леонардо да Вінчі, А. Везалія, М. Сервета, В. Гарвея.

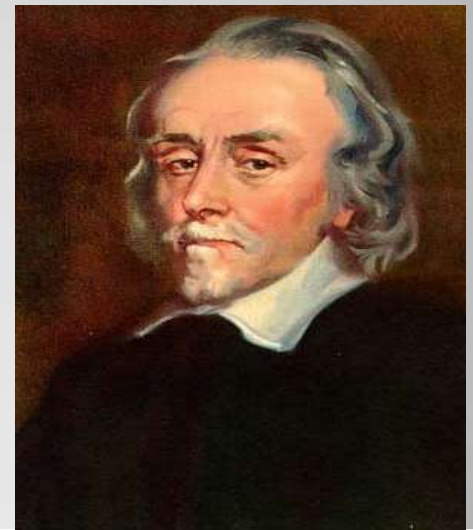
Леонардо да Вінчі (1452 – 1519), зацікавившись анатомією як художник, у подальшому захопився нею як наукою. Він одним із перших почав розтинати трупи людей і став справжнім новатором у дослідженні будови тіла. На своїх малюнках Леонардо правильно зображував різні органи людського тіла, завдяки чому він значний внесок у розвиток анатомії людини і тварин, а також став засновником пластичної художньої анатомії.

Андрій Везалій (1514 – 1564)
справжній революціонер в
анатомії. Везалій вперше
систематизував будову тіла
людини. Везалій - автор
ілюстрованого посібника “Про
будову тіла людини в семи
книгах”.

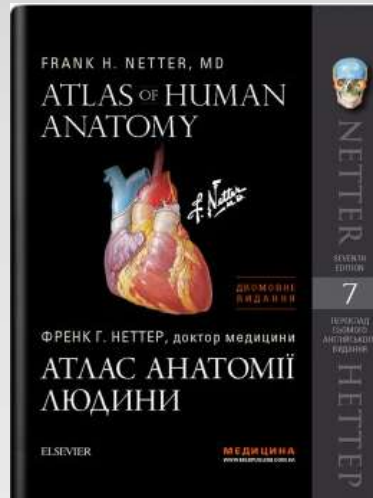
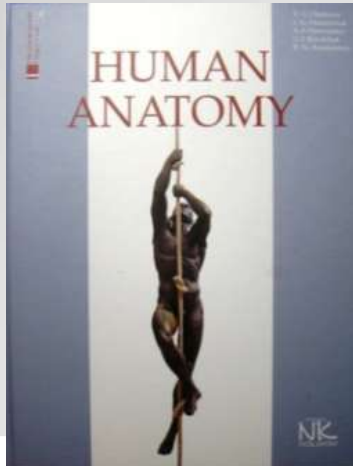
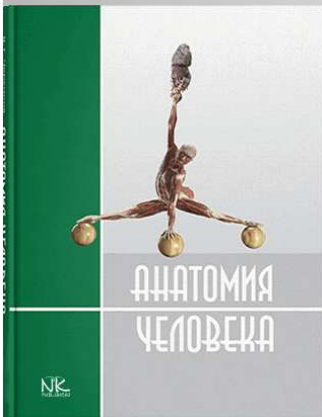

Вільям Гарвей (1578 – 1657),
англійський лікар, фізіолог і
анатом, у своїх дослідженнях не
обмежувався описуванням, а
широко використовував дані
порівняльної анатомії, ембріології
і фізіології.

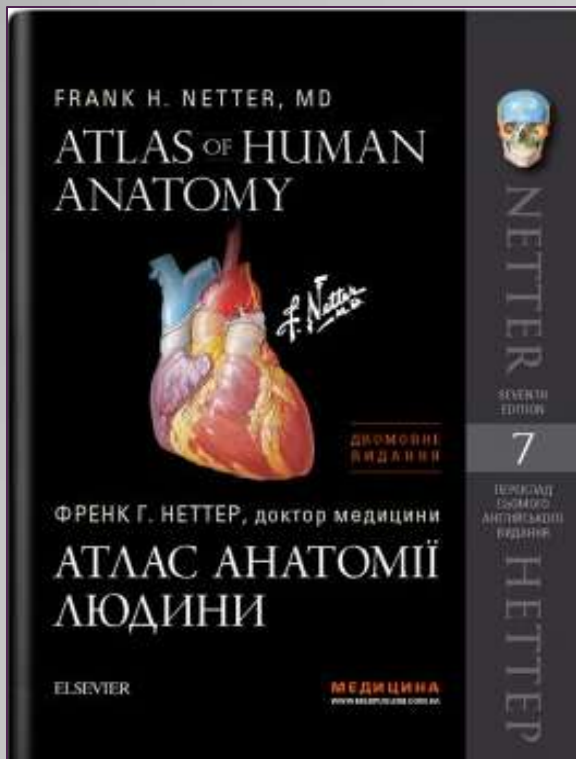
Видатним вченим-медиком був **Микола Іванович Пирогов** (1810–1881), який створив топографічну анатомію, ввів новий метод в анатомічного дослідження – метод послідовного розтину заморожених трупів. Пирогов створив хірургічну, або топографічну анатомію, його перу належать праці “Хірургічна анатомія судинних стовбурів і фасцій”, “Повний курс прикладної анатомії”, атлас “Топографічна анатомія по розтинах через заморожені трупи”. Діяльність М.І. Пирогова - ціла епоха в розвитку медицини.

Неттер, Ф. Г.

Атлас анатомії людини [Текст] = Atlas of Human Anatomy : для студентів та лікарів-інтернів / Ф. Г. Неттер. - перек. 7 вид. Двомовне видання. - К. : ВСВ "Медицина", 2020. - 736 с.

Книга належить до найвідоміших зібрань ілюстрацій анатомії людини в галузях медицини й охорони здоров'я. У ньому ви знайдете визнані світом винятково чіткі зображення людського тіла з урахуванням клінічної перспективи. Крім знаменитого матеріалу Неттера видання містить майже 100 кольорових ілюстрацій Карлоса А.Г. Мачадо, одного з провідних сучасних медичних ілюстраторів.

611(075.8)

A64

Анатомія людини у трьох томах [Текст] : нац. підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. IV р. акр. Т. 1 / С. Г. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін та ін. ; за ред. А. С. Головацького. - вид. 8-е, допрац. - Вінниця : Нова книга, 2019. - 368с.

У першому томі підручника подані сучасні дані про будову клітин і тканин. Дано характеристику органів, систем і апаратів органів. Детально описана функціональна анатомія кісток скелета їх з'єднання та м'язової системи організму. Наведена коротка характеристика кровопостачання, відтоку крові і лімфи від цих анатомічних структур та їх іннервації. Підручник призначений для студентів та викладачів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації.

611(075.8)

A64

Анатомія людини [Текст] : націон. підруч. для студентів вищ. мед. навч. закл. IV р. акр. ((лист МОНУ №1/11-12044 від 29.07.2014), Національний підручник (МОЗУ наказ №502 від 22.06.2010). Т.2 / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін та ін. ; за ред. В.Г. Черкасова, А.С. Головацького. - у трьох томах, 5 - вид., доопрац. - Вінниця : Нова книга, 2017. - 456 с.

У другому томі підручника подані сучасні дані про будову нутрощів, центральної нервової системи та органів чуття. Дана характеристика органів, систем і апаратів органів, характеристика кровопостачання, відтоку крові і лімфи від цих анатомічних структур та їх іннервація. Підручник призначений для студентів та викладачів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації.

611(075.8)

A64

Анатомія людини [Текст] : нац. підруч. для студентів вищ. мед. навч. закл. IV р. акр. (лист МОНУ №1/11-12044 від 29.07.2014), (наказ МОЗУ №502 від 22.06.2010). Т.3 / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін та ін. ; за ред. В.Г. Черкасова. - у трьох томах , вид. шосте, доопрац. - Вінниця : Нова книга, 2019. - 376 с.

У третьому томі підручника подано сучасні дані про будову периферійної нервової системи та серцево-судинної системи. Допоможуть у кращому засвоєнні матеріалу матеріалу зведені таблиці. В кінці кожного розділу підручника є питання для повторення і самоконтролю, які дозволяють краще зрозуміти прочитати. Підручник призначений для студентів та викладачів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації.

611(075.8)

МЗ4

Матешук-Вацеба, Л.

Нормальна анатомія [Текст] : навч.-метод. посібник / Л. Матешук-Вацеба. - 2 - е вид. - Вінниця. Львів : Нова Книга. НТШ, 2019. - 432 с.

У посібнику стисло подано сучасні відомості про будову організму людини, викладено мінімум необхідних даних про опорно-руховий апарат, нутрощі, ендокринний апарат, імунну, серцево-судинну та нервову системи, органи чуття. Латинські терміни наведені у відповідності з Міжнародною анатомічною номенклатурою. Посібник призначений для студентів медичних вузів.

611(084)

M29

Мартіні, Ф.

Анатомічний атлас людини [Текст] / Фредерік Мартіні ; за ред. В.Г. Черкасова. - пер. з 8-го англ. вид. - К. : Медицина, 2011. - 128 с.

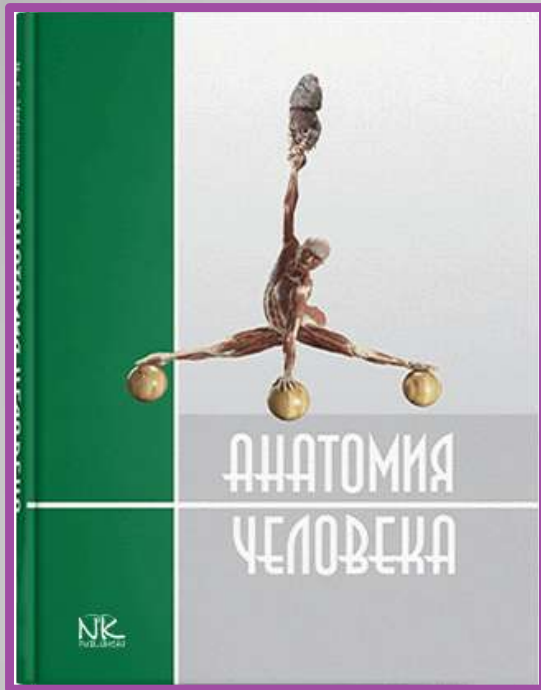
В основу створення атласу було покладено “Фундаментальну анатомію та фізіологію”, восьме видання. Ілюстрації в атласі розміщено за ділянками тіла. У ключових ділянках їх доповнено фотографіями розтину трупа. Це допоможе у додатковому сприйнятті інформації від графічної ілюстрації (у книзі) до лабораторного зображення розтину трупа, а відтак і до медичного скана живої людини. Для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації.

611(02)

Ч-48

Черкасов, В. Г.

Анатомия человека [Текст] : учебн. пособие. для студ. выс. учебн. завед. IV ур. аккр. (протокол ЦМК МОЗУ №1 от 17.03.2011 г.) / В. Г. Черкасов, С. Ю. Кравчук. - Винница : Нова книга, 2014. - 640 с.

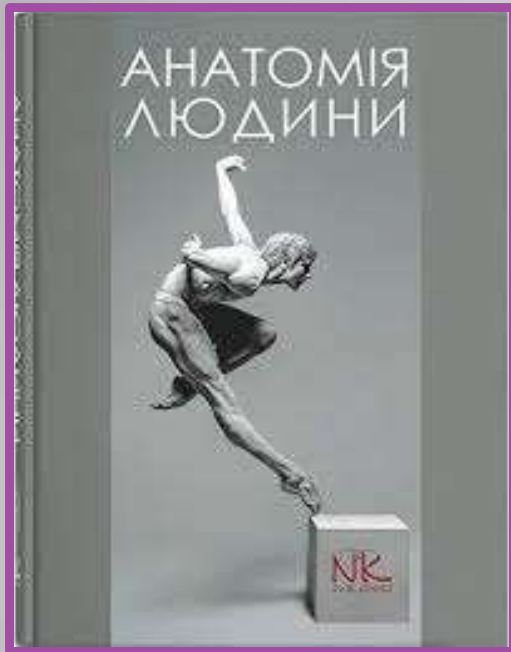
У книзі викладено основні відомості з анатомії людини. Анатомічна термінологія наведена у відповідності з міжнародною анатомічною номенклатурою. Книга присвячена для студентів вищих медичних навчальних закладів, аспірантів, лікарів. Велика кількість анатомічної інформації є корисною для студентів природничих факультетів університетів, медичних коледжів та медичних училищ.

611(075.8)

Ч-48

Черкасов, В. Г.

Анатомія людини [Текст] : навч. посібн. для студ. вищ. мед. навч. закл. IVр. акред. / В. Г. Черкасов, С. Ю. Кравчук. - 2 - ге вид. - Вінниця : Нова Книга, 2018. - 640 с.

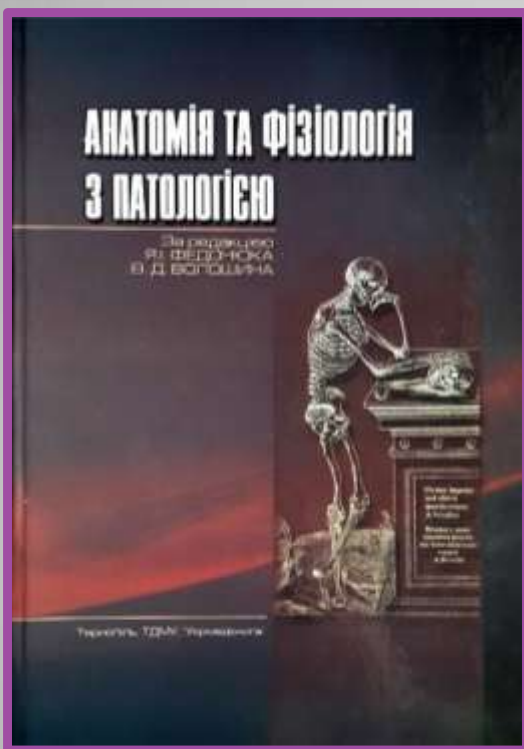

У книзі викладено основні відомості з анатомії людини. Анатомічна термінологія наведена у відповідності з міжнародною анатомічною номенклатурою. Книга призначена для студентів вищих медичних навчальних закладів, аспірантів, лікарів. Велика кількість анатомічної інформації є корисною для студентів природничих факультетів університетів, коледжів та медичних училищ.

611(075.3)

A64

Анатомія та фізіологія з патологією [Текст] : підручник для студ. вищ. мед. закл. освіти I-II р. акред.(Рек. ЦМК МОЗ України) / за ред. Я.І.Федонюка. - 3 -є вид., доповн. і виправл. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2018. - 676 с.

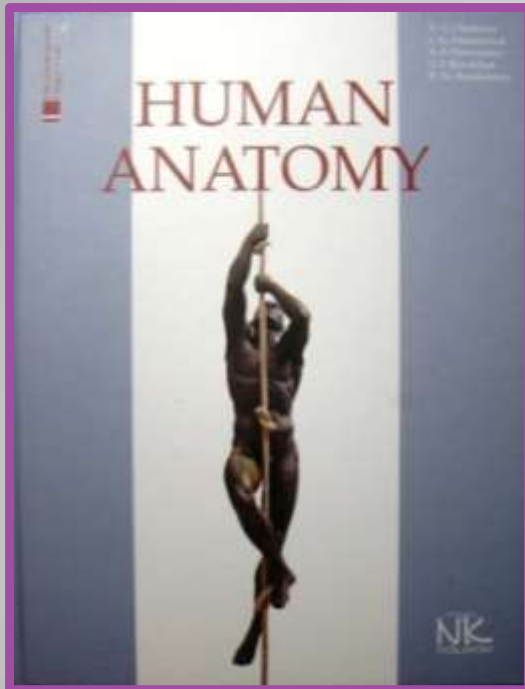

Підручник містить короткі сучасні дані про будову організму людини, викладені у функціональному та прикладному (для медицини) аспектах. Його особливістю є те, що він охоплює такі фундаментальні дисципліни, як нормальна анатомія, гістологія, нормальна фізіологія та патологія. Підручник написаний на основі діючих програм, затверджених Міністерством охорони здоров'я і призначений для студентів та викладачів вищих медичних закладів освіти I та II рівнів акредитації.

611(075.8)

H91

Human Anatomy [Текст] : нац. textbook for students of higher medical institutions // Cherkasov V. G., Herasymiuk I. Ye., Holovatskyi A. S., Kovalchuk O. I. [et al.]. - Vinnytsia : Nova Knyha, 2018. - 464 p.

Це ілюстроване видання зручне у використанні: матеріал поділений у секції за системами. Висвітлено такі питання з анатомії: кістки, суглоби, м'язи, тканини, органи, кровопостачання та іннервація органів. Кольорові ілюстрації додають наочності. Ця книга призначена для широкого кола читачів. Також буде корисна для англomовних студентів медичних університетів та коледжів, а також професіоналам, які працюють в галузі медицини.